

Bewonersavond Vijfhuizen, Nieuwe Brug, Zwanenburg en Halfweg

Verslag bewonersavond Erfgoed en de Ringdijk, Vijfhuizen

25 juni 2019, d'Oude Waterwolf, Vijfhuizen

Aanwezige bewoners: 6

Aanwezige organisatoren: Annemarie Lodder, Jurgen van Voorst (gemeente Haarlemmermeer), Isabel van Lent (notulen), Joël van der Moore, Marinke Steenhuis (SteenhuisMeurs).

Op 24 juni jl. kwamen bewoners van de dorpen Vijfhuizen, Nieuwebrug, Halfweg en Zwanenburg bij elkaar om lokale kennis en verhalen over de Ringdijk en de Ringvaart te delen met een vertegenwoordiging van de gemeente Haarlemmermeer en onderzoeksbureau SteenhuisMeurs. Deze avond vond plaats in het kader van een cultuurhistorisch onderzoek in de aanloop naar het aanwijzen van de Ringdijk en de Ringvaart tot gemeentelijk erfgoed van de Haarlemmermeer.

Agrarische Elementen

- Uit agrarisch oogpunt was Vijfhuizen voornamelijk gericht op de veeteelt. Dit heeft te maken met de relatief hoge waterstand in Vijfhuizen ten opzichte van de rest van de Haarlemmermeer en de veengrond. Het water in de polder komt onder andere uit de duiker van de eendenkooi van Stokman.
- Suikerfabriek in Halfweg: een bewoner vertelt een verhaal over de suikerfabriek in Halfweg, dat een van de belangrijkste industriële elementen aan de Ringvaart vormde. Hij herinnert zich in het bijzonder de bagger die van de bieten werd afgespoeld, de bijbehorende stinkende baggerschuiten die de modder naar de slibvelden vervoerden. Er reden ook bietenwagens en tractoren over de dijk: het was een drukte van belang. De bagger vormde goede grond, dus werd misschien gebruikt in de agrarische sector. Deels werden ook de van de bieten afgeschrobde wortels verwerkt tot veevoer. Daarnaast werd er kalk gemaakt.

Landschap

- Bewoners waarderen de contrasten tussen bebouwing en open plekken.
- Bewoners vinden het belangrijk dat de dijk het aanzien van een dijk blijft behouden.
- De Kwelsloot/voetsloot moet in stand gehouden worden.

Op en in de Ringvaart

- Pontjes: Er waren meerdere pontjes over de Ringvaart te vinden, zoals de pont van de familie Beinsdorp aan het Rottewegje. Er was ook een pont voor de Rooms-Katholieke kerk
- De grens van de gemeente ligt volgens bewoners in het midden van de Ringvaart. Op die manier zijn gemeentes verantwoordelijk voor de beschoeiing aan de eigen zijde van de vaart.
- Er zijn loswallen bij het industrieterrein.
- Parlevinkers: vroeger waren er meerdere parlevinkers (varende kruideniers), onder andere veel bij Halfweg.
- In de kom bij Halfweg lagen veel boten.
- Er vonden in de kom bij Halfweg ook weleens schaatswedstrijden plaats.

Bebouwing

- Er komt een biomassacentrale bij de Liede en een datacenter in de Haarlemmermeer. Bewoners vragen zich af of dit niet beter in de buurt van Schiphol kan, en of het niet uit de buurt van de dijk geplaatst kan worden.

Markante gebouwen en plaatsen

- Eendenkooi Stokman te Vijfhuizen
 - Een bewoonster (en aangetrouwde Stokman) benoemt dat de eendenkooi bij Haarlem en Heemstede hoorde. De kooicirkel (doorsnee 1318 m.) is nog in stand, waardoor het gebied groen gehouden kan worden. Landschap Noord-Holland is eigenaar van de kooi. Rondom de eendenkooi is het meeste afgeveend.
 - Omdat de Ringvaart door de oude landtong van de eendenkooi zou snijden, zou de eendekooi geen water meer krijgen. Door harde eisen van de familie Stokman werd er een duiker en een brug in plaats van de voorgestelde pont geplaatst. Deze duiker is er nog steeds.
 - Eendenkooi is een gemeentelijk monument
- Forten van de Stelling van Amsterdam (Aalsmeer en Vijfhuizen)
 - Een bewoner benoemt de oudheid van de forten en de hoogteverschillen in de gebieden rondom de forten als bijzondere kwaliteiten.
 - Een bewoner benoemt de damsluizen, forten en inlaatsluizen als belangrijke elementen.
 - Er was een hevel [inlaat] bij fort Vijfhuizen
- Een bewoner benoemt bootwerf Hoeksema in Halfweg, maar deze is tegenwoordig verdwenen.

Haarlemmermeeders

- Er wordt gesproken over Schiphol en het is duidelijk dat Schiphol en vooral ook de weerstand tegen Schiphol in Zwanenburg, middels bijvoorbeeld 'De Lastige Zwanenburger', een belangrijke rol heeft gespeeld.

Blik op de overkant

- Het uitzicht over de Lutkemeerpolder en de Osdorper bovenpolder wordt gewaardeerd.
 - De Lutkemeerpolder is ook een droogmakerij.
 - In dit gebied lagen ook slibvelden.
 - Bewoners maken zich zorgen om toekomstige bouwplannen in het gebied.
- Het uitzicht over de Rottepolder en Zwetpolder wordt tevens gewaardeerd.
- De Osdorperweg is onderdeel van een oude verbindingroute.
- Een bewoner merkt op dat in dit gedeelte van de Haarlemmermeer de overkant ook daadwerkelijk tot de gemeente Haarlemmermeer behoort. Het is dus goed om stil te staan bij de vraag of het hier gaat om de Haarlemmermeerpolder of de Haarlemmermeer.
- De Zoete Inval was een speeltuin voor Amsterdammers op weg naar Zandvoort. Het was een rustpunt halverwege. De blauwe tram stopte er ook en het werd daarmee een belangrijk knooppunt. Hier is ook een boekje over geschreven.

Overig

- Een bewoner waardeert ook Abbenes en De Kaag.
- In Haarlemmermeer moeten 22.000 woningen komen. Zo komen er nu duplexwoningen op de plek waar nu het benzinstation van Vijfhuizen is?
- Bewoners wijzen erop dat Rijnland stukken Ringdijk verkoopt. Hier kan dan vervolgens een steiger worden aangelegd. Dit is niet alleen voorbehouden aan bewoners van de Haarlemmermeer of bewoners van de percelen aan de polderzijde van de dijk. Bewoners uiten hun onvrede over deze gang van zaken.
- In 'Tjaden' aan de overkant van de Ringvaart komt nieuwbouw met dure huizen.
- Er wordt ook gewezen op de Haarlemmermeerspoorlijnen en het bestaan van locomotieven en rijtuigen die op de Haarlemmermeerspoorlijnen hebben gereden.
- Overige waardevolle objecten: Gemeenlandshuis te Halfweg.
- Boek Rietje Doever: Historisch Halfweg.
- Mogelijk staat er nog een houten huis uit het schootveld van de Stelling van Amsterdam in de buurt van nummer 223 [?]